

БАНКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА, АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО, БЕОГРАД

П Р А В И Л Н И К
О РАЗВРСТАВАЊУ КЛИЈЕНАТА
У ВЕЗИ СА ПРУЖАЊЕМ ИНВЕСТИЦИОНИХ УСЛУГА

Шифра документа:

Документ верзија:

Датум верзије:

БАНКА
ПОШТАНСКА
ШТЕДИОНИЦА

Најдуже се знамо

САДРЖАЈ:

I	ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	3
	1. Предмет регулисања	3
	2. Примена Правилника	3
	3. Основ за доношење Правилника	3
	4. Категоризација клијента	3
II	ИЗРАДА ПРОФИЛА КЛИЈЕНТА	4
	1. Сврха израде профила клијента	4
	2. Садржај профила клијента	4
	3. Одговорност за податке у профилу клијента	4
	4. Изузеци израде профила клијента	5
III	ПРОФЕСИОНАЛНИ ИНВЕСТИТОР	6
	1. Статус професионалног инвеститора	6
	2. Признавање статуса професионалног инвеститора	6
	3. Поступање са професионалним инвеститорима	7
IV	МАЛИ ИНВЕСТИТОР	8
	1. Статус малог инвеститора	8
V	ПРОМЕНА СТАТУСА КЛИЈЕНТА	9
VI	ОБАВЕШТАВАЊЕ КЛИЈЕНТА	9
VII	ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	10

На основу члана 191. Закона о тржишту капитала („Службени гласник РС“, бр. 129/2021, у даљем тексту: ЗТК) и чланова 7-11. Правилника о правилима поступања инвестиционог друштва приликом пружања услуга („Сл. гласник РС“, бр. 77/2022), Извршни одбор Банке Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд, на 140. седници Шестог сазива, одржаној 28.12.2022. доноси

П Р А В И Л Н И К О РАЗВРСТАВАЊУ КЛИЈЕНАТА У ВЕЗИ СА ПРУЖАЊЕМ ИНВЕСТИЦИОНИХ УСЛУГА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет регулисања

Члан 1.

Правилник о разврставању клијената у вези са пружањем инвестиционих услуга (у даљем тексту: Правилник) регулише мере и поступке за разврставање клијената којима Банка Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд (у даљем тексту: Банка) пружа инвестиционе и додатне услуге (у даљем тексту: инвестиционе услуге).

2. Примена Правилника

Члан 2.

Правилник се примењује у Сектору за управљање средствима – Служби за инвестиционо банкарство и организационим деловима Банке Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд у којима се пружају инвестиционе услуге.

3. Основ за доношење Правилника

Члан 3.

Основ за доношење Правилника је:

1. Закон о тржишту капитала („Службени гласник РС“ број 129/2021) – (у даљем тексту: Закон);
2. Правилника о правилима поступања инвестиционог друштва приликом пружања услуга („Сл. гласник РС“, бр. 77/2022).

4. Категоризација клијента

Члан 4.

Банка, пре пружања инвестиционих услуга, клијента разврстава у категорију професионалног или малог инвеститора.

Категоризацију клијената из става 1. овог члана, Банка спроводи на основу информација које су му доступне у вези са:

1. инвестиционим циљевима клијента;
2. знањем и искуством клијента;
3. финансијском позицијом клијента.

Члан 5.

Професионални инвеститор је клијент који поседује довољно искуства, знања и стручности за самостално доношење одлука о улагањима и правилној процени ризика у вези са улагањима и који испуњава услове прописане Законом.

Члан 6.

Мали инвеститор је правно или физичко лице коме Банка пружа инвестиционе услуге, а које се не сматра и није разврстано у категорију професионалног инвеститора.

II ИЗРАДА ПРОФИЛА КЛИЈЕНТА

1. Сврха израде профила клијента

Члан 7.

Профил клијента израђује се у сврху прикупљања података о знању и искуству клијента или потенцијалног клијента у инвестиционој области која је од значаја за финансијски инструмент или инвестициону услугу која се нуди или тражи, како би Банка могла проценити у којој мери су предвиђена инвестициона услуга или финансијски инструмент одговарајући за клијента или потенцијалног клијента.

2. Садржај профила клијента

Члан 8.

Банка профил клијента израђује на Обрасцу ИДПК (Инвестиционо друштво профил клијента) који садржи:

1. врсту услуга, трансакција и финансијских инструмената који су познати клијенту;
2. природу, обим и учесталост трансакција клијента са финансијским инструментима и период у којем су извршене;
3. степен едукације (стручне спреме), професију, односно занимање и звање клијента и овлашћеног лица клијента.

3. Одговорност за податке у профилу клијента

Члан 9.

Клијент или потенцијални клијент одговоран је за тачност, потпуност и истинитост датих података за израду профила клијента, као и за штету проузроковану давањем нетачних, непотпуних и неистинитих информација.

Члан 10.

Банка није одговорна за израду нетачног профила клијента и нетачну процену у којој мери је предвиђена инвестициона услуга или финансијски инструмент одговарајући за клијента или потенцијалног клијента, ако клијент или потенцијални клијент не пруже довољно информација и података, или ако дају само непотпуне или нетачне податке који су потребни за процену да ли је улагање, услуга, трансакција или производ одговарајући за клијента или потенцијалног клијента.

Члан 11.

Клијенту који не жели да преузме одговорност за тачност, потпуност и истинитост датих информација и података, Банка ће одбити закључење уговора о пружању инвестиционих услуга, уз упозорење да:

1. не може да утврди да ли су одређени финансијски инструменти или услуга одговарајући за њега, услед одлуке клијента да не пружи информације или да не пружи довољно информација о свом знању и искуству у инвестиционој области која је од значаја за финансијски инструмент или услугу која се нуди или коју клијент сам тражи;
2. финансијски инструмент или услуга нису подобни за њега, уколико то оцени на основу добијених информација.

4. Изузеци израде профила клијента

Члан 12.

Без обавезе прибављања информација или оцене, Банка може пружати клијентима инвестиционе услуге које се састоје само од извршења или пријема и преноса налога клијената са или без додатних услуга, изузев одобравања кредита или зајмова инвеститору ради закључења трансакције са једним или више финансијских инструмената када је друштво које даје кредит или зајам укључено у трансакцију који се не састоје од постојећих кредитних лимита зајмова, текућих рачуна и прекорачења по рачунима клијената, ако су испуњени сви следећи услови:

- 1) наведене услуге се односе на један од следећих финансијских инструмената:
 - (1) акције укључене у трговање на регулисаном тржишту или еквивалентном тржишту у трећој држави или МТП-у, ако се ради о акцијама друштава, које нису ни акције у алтернативним инвестиционим фондовима, ни акције у које је уграђен изведен финансијски инструмент;
 - (2) обвезнице или други облици секјуритизованог дуга укључени у трговање на регулисаном тржишту или на еквивалентном тржишту треће државе или на МТП-у, изузев оних у које је уграђен изведен финансијски инструмент или који су структурирани на начин да клијенту отежава разумевање ризика;
 - (3) инструменте тржишта новца, изузев оних у које је уграђен изведен финансијски инструмент или који су структурирани на начин да клијенту отежава разумевање ризика;
 - (4) акције или јединице у УЦИТС фонду, искључујући структуриране УЦИТС фондове, у складу са законом који уређује отворене инвестиционе фондове са јавном понудом;
 - (5) структурирани депозити, искључујући оне који су структурирани на начин који клијенту отежава разумевање ризика приноса или трошкова превременог изласка из производа;
 - (6) друге некомплексне финансијске инструменте, у сврхе овог става.
- 2) услуга је пружена на иницијативу клијента или потенцијалног клијента;
- 3) клијент или потенцијални клијент је био јасно обавештен да, током пружања одређене услуге, Банка нема обавезу да процењује подобност пруженог или понуђеног финансијског инструмента или услуге, те да стога клијент не ужива право заштите из релевантних правила пословања. Ово упозорење се може давати у стандардизованој форми;
- 4) Банка испуњава обавезе у погледу препознавања и спречавана или управљања сукобима интереса.

III ПРОФЕСИОНАЛНИ ИНВЕСТИТОР

1. Статус професионалног инвеститора

Члан 13.

Професионалним инвеститором у вези са свим инвестиционим услугама и активностима и финансијским инструментима, сматрају се:

- 1) кредитне институције, инвестициона друштва, друге финансијске институције које подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора, друштва за осигурање, институције колективног инвестирања и њихова друштва за управљање, добровољни пензијски фондови и њихова друштва за управљање, дилери робе и робних деривата, други институционални инвеститори, други инвеститори који се сматрају професионалним у складу са прописима ЕУ;
- 2) правна лица која испуњавају најмање два од следећих услова:
 - укупна имовина износи најмање 20.000.000 евра, у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
 - годишњи пословни приход износи најмање 40.000.000 евра, у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
 - сопствени капитал у износу од најмање 2.000.000 евра, у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
- 3) Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге државе или национална и регионална тела, Народна банка Србије и централне банке других држава, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Европска централна банка, Европска инвестициона банка и остале сличне међународне организације;
- 4) други институционални инвеститори чија је главна делатност улагање у финансијске инструменте, укључујући лица који се баве секјуритизацијом средстава, или другим трансакцијама финансирања.

IV Признавање статуса професионалног инвеститора

Члан 14.

Осим клијената који се сматрају професионалним инвеститорима, Банка може поступати са другим клијентима као професионалним инвеститорима, на њихов захтев, на основу одговарајуће процене знања и искуства клијента коју је предузела Банка, а која пружа разумну сигурност да је клијент способан да доноси сопствене инвестиционе одлуке и разуме повезане ризике, с обзиром на природу предвиђене финансијске трансакције или услуге.

Процена из претходног става овог члана укључује проверу да ли професионални инвеститор испуњава најмање два од следећих критеријума:

- 1) инвеститор је извршио трансакције значајног обима на релевантним тржиштима, уз просечну учесталост од најмање десет трансакција по кварталу у току последња четири квартала;

- 2) величина финансијског портфолија клијента, који обухвата и готовинске депозите и финансијске инструменте, прелази 500.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
- 3) инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање предвиђених финансијских трансакција или услуга.

Члан 16.

Клијенти који су третирани као професионални инвеститори на лични захтев могу се одређи вишег нивоа заштите коју подразумева њихов статус у складу са следећом процедуром:

- 1) клијент у писаном облику обавештава Банку да жели да буде третиран као професионални инвеститор, у односу на све или на неку појединачну инвестициону услугу, односно трансакцију или за одређену врсту трансакције, односно производа;
- 2) Банка је дужна да недвосмислено и у писаној форми упозори професионалног инвеститора о заштити интереса и праву на обештећење, које овим путем може да изгуби;
- 3) професионални инвеститор је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка заштите.

Пре него што усвоји захтев клијента за одрицање од вишег нивоа заштите, банка предузима све разумне мере како би осигурало да клијент који захтева да буде третиран као професионални инвеститор испуњава за то прописане услове.

3. Поступање са професионалним инвеститорима

Члан 17.

Банка може професионалном инвеститору, на његов захтев, омогућити третман са вишим новоом заштите, односно третман какав имају мали инвеститори.

Члан 18.

Пре пружања услуге, Банка је дужна да професионалног инвеститора обавестити да га, на основу информација које су доступне, Банка сматра професионалним инвеститором и да ће од стране Банке бити третиран као такав.

Банка обавештава професионалног клијента о могућности измене договорених услова како би, на лични захтев, обезбедио виши ниво заштите својих интереса.

Члан 19.

Професионални инвеститор је одговоран да, када сматра да није у стању да правилно процени, односно управља ризицима својственим некој инвестицији, затражи виши ниво заштите својих интереса.

V МАЛИ ИНВЕСТИТОР

1. Статус малог инвеститора

Члан 20.

Сва правна и физичка лица која, сагласно одредбама овог Правилника, нису сврстана у категорију професионалног инвеститора, Банка сматра и разврстава у категорију малог инвеститора.

Члан 21.

Мали инвеститор који жели да буде третиран као професионални инвеститор може писаним путем да затражи од Банке нижи ниво заштите својих интереса у односу на све или појединачну услугу, врсту трансакције, односно финансијски инструмент.

У случају таквог захтева Банка је дужна да:

- 1) недвосмислено и писаним путем упозори клијента о смањењу заштите његових интереса и губитку права на обештећење из Фонда за заштиту инвеститора,
- 2) процени да ли клијент поседује довољно знања и искуства за самостално доношење одлука о улагањима и правилној процени ризика у вези са улагањима,
- 3) са клијентом или закључи писани уговор, односно анекс уговора којим ће бити прецизиране услуге, односно трансакције, односно финансијски инструменти у вези са којима клијент жели да буде третиран као професионални инвеститор или да одбије да клијенту призна статус професионалног инвеститора.

Процена из тачке 2. претходног става подразумева да клијент испуњава најмање два од следећих услова:

- инвеститор је извршио трансакције на финансијским тржиштима уз просечну учесталост од најмање 10 трансакција по кварталу у току последње године и у вредности од 50.000 евра квартално;
- величина портфолиа финансијских инструмената, укључујући и новац, инвеститора прелази 500.000 евра у динарској противвредности;
- инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање улагања у хартије од вредности.

Финансијским тржиштима се сматрају тржишта на којима се тргује финансијским инструментима за које клијент жели статус професионалног инвеститора.

Клијент је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка нивоа заштите.

Члан 22.

Обавеза Банке је да малом инвеститору уручи образац Основне информације о систему за заштиту малог инвеститора који представља Прилог 4. Правилника о заштити малих инвеститора и прилог овог Правилника и то:

- постојећим клијентима у року од 30 дана од дана ступања на снагу Правилника о заштити малих инвеститора и
- новим клијентима приликом закључења уговора.

Мали инвеститор потписује изјаву која је саставни део обрасца из става 1 овог члана.

Образац из става 1 овог члана се потписује у два примерка, од којих се један предаје малом инвеститору, а други задржава Банка.

VI ПРОМЕНА СТАТУСА КЛИЈЕНТА

Члан 23.

Банка може, на сопствену иницијативу или на лични захтев клијента у писаном облику, клијента који се сматра професионалним инвеститором третирати као малог инвеститора.

На лични захтев клијента у писаном облику Банка може малог инвеститора третирати као професионалног инвеститора, под условом да испуњава за то прописане услове.

Члан 24.

Промена статуса клијента могућа је за све или за неку појединачну инвестициону услугу, односно трансакцију или за одређену врсту трансакције, односно финансијског инструмента.

Члан 25.

Професионални инвеститори су дужни да Банку благовремено обавесте о свим чињеницама које би могле да утичу на промену своје категорије код Банке.

Уколико Банка, на основу достављених информација, утврди да више нису испуњени прописани услови за професионалног инвеститора, дужна је да истог клијента разврста и третира као малог инвеститора.

Инвестиционо друштво обавештава професионалног клијента о промени статуса уз упозорење да разврставање у малог клијента подразумева виши ниво заштите у односу на професионалног клијента.

VII ОБАВЕШТАВАЊЕ КЛИЈЕНТА

Члан 26.

Банка је дужна да сваког клијента, путем трајног носача података, обавести о:

- 1) категорији клијената у коју је разврстан;
- 2) нивоу заштите интереса који ће му бити пружен;
- 3) могућности да затражи разврставање у другу категорију клијената, као и о свим променама нивоа заштите које произилазе из такве одлуке.

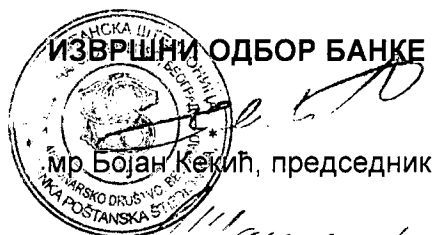
Када Банка утврди да неки клијент више не припада категорији у коју је разврстан дужна је да предузме одговарајуће мере ради промене категорије клијента прописане овим Правилником.

VIII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Правилник ступа на снагу даном доношења, а примењује се даном добијања сагласности Комисије за хартије од вредности.

По добијању сагласности Комисије за хартије од вредности Правилник се објављује на интернет адреси Банке: www.posted.co.rs и у пословним просторијама Банке у којима се пружају инвестиционе услуге.

мр Бојан Кежић, председник

Наташа Марковић, члан

Бранкица Тинтор, члан

Александар Чортан, члан

Ненад Ралевић, члан